

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

04.03.2024 nr. 04/2-2040
La nr. 05-07/500 din 26.02.2024

Ministerul Mediului

Urmare examinării proiectului definitivat al *legii privind acțiunile climatice* (număr unic 63/MM/2024), prezentat repetat spre avizare, se atestă că majoritatea observațiilor și propunerilor Ministerului Justiției, formulate în avizul cu nr. 04/2-1425 din 14.02.2024, au fost luate în considerare, proiectul fiind revizuit prin prisma recomandărilor înaintate.

Totodată, la forma actuală a proiectului menționăm următoarele:

La art. 4 la noțiunea „*capacitatea de adaptare*” este necesar de aliniat textul din conținut (ultimul cuvânt).

La art. 22 *Atribuțiile instituției de monitoring de mediu*, observăm că nu este identificată instituția concretă, or în cazul în care realizarea acțiunilor enumerate sunt puse în sarcina entităților ce urmează a fi create planează riscul ca acestea să nu fie realizat. Astfel, sugerăm a se revizui și reformula conținutul acestei soluții normative.

Pentru o integrare armonioasă a actului normativ, propunem ca conținutul art. 25 „*Atribuțiile Comisiei naționale privind schimbările climatice*” să fie plasat după art. 6 „*Atribuțiile Guvernului*”.

La art. 26, lit. g) atragem atenția la faptul că nu este finisat gândul, astfel, este necesar de încheiat fraza.

Sugerăm a se revizui și reformula conținutul art. 33, alin. (6), astfel încât soluțiile normative preconizate să asigure o succesiune logică.

La art. 34, alin. (4) cuvântul „documentelor” se va substitui cu cuvântul „documentele”, la formă gramaticală potrivită contextului.

Conținutul art. 35 necesită a fi revizuit și reformulat astfel încât să ofere claritate, pentru a se exclude orice echivoc și asigurarea unei succesiuni logice a acțiunilor preconizate.

La art. 43, alin. (3), lit. d) este necesar de completat cu semnul de punctuație „;” la sfârșitul enunțului.

Privitor la conținutul propus la art. 59, alin. (1), constatăm că nu sunt clare acțiunile Guvernului ce urmează a fi întreprinse. Prin urmare, sugerăm a se reformula conținutul normei vizate.

Cu referire la anexa nr. 3, se va ține cont de prevederile art. 49 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, potrivit cărora anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere. În context, remarcăm că la art. 53 din proiect nu se face trimitere la această anexă. În acest sens, conținutul art. 53 se va revizui corespunzător, în vederea stabilirii temeiului-cadru pentru anexa nr. 3.

Totodată, la anexa nr. 3, secțiunea II, lit. c), diviziunea (i), se va completa cu numărul articolului la care se face referire.

Adițional, numerotarea elementelor structurale din cadrul anexelor se va ajusta prevederilor art. 51 și 53 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, ținând cont de faptul că anexele sunt parte integrantă a actului normativ, au natura și forța juridică ale acestuia.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.03.04 14:58:04 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: T. Gațcan,
Tel: 022 20-14-30
tatiana.gatcan@justice.gov.md

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

14.02.2024 nr. 04/2-1425
La nr. 18-69-984 din 29.01.2024

**Ministerul Mediului
Cancelaria de Stat**

Ministerul Justiției a examinat *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind acțiunile climatice (număr unic 63/MM/2024)* și, în limita competențelor sale funcționale, comunică următoarele.

În contextul notei informative, sub aspectul intenției de reglementare, proiectul a fost elaborat în scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră (în continuare - GES), stabilizarea concentrațiilor de GES în atmosferă la un nivel care să împiedice orice perturbare antropică periculoasă a sistemului climatic, al armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, al protecției sănătății și bunăstării umane împotriva riscurilor legate de climă, a conservării biodiversității și a consolidării serviciilor ecosistemice.

Prin proiectul dat se propune armonizarea legislației naționale cu standardele Uniunii Europene, astfel proiectul legii transpune prevederile Regulamentului (UE) 2021/1119 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea climei”) și transpune obiectivele Mecanismului de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, Strategiei pe termen lung și Planului strategic privind metanul, reglementate prin Regulamentul (UE) 2018/1999.

Pe plan redacțional, sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, sunt de semnalat următoarele observații și sugestii:

Pornind de la prevederile art. 42 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, conform cărora denumirea actului normativ reprezintă denumirea generică a actului în funcție de categoria acestuia, de autoritatea emitentă și de obiectul reglementării exprimat sintetic, se recomandă ajustarea denumirii proiectului la obiectul de reglementare al acestuia.

La clauza de adoptare, atragem atenția că, potrivit pct. 31 din *Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018* clauza de armonizare utilizează următoarele calificative de apreciere a compatibilității:

1) transpune – transpunerea integrală a prevederilor actului Uniunii Europene și asigurarea implementării scopului, a obiectivelor actului Uniunii Europene, urmărindu-se punerea în aplicare eficientă a normelor europene integrate;

2) transpune art., lit., pct., anexa etc. din actul Uniunii Europene – transpunerea selectivă a actului Uniunii Europene, în funcție de scopul specific al transpunerii, menționându-se expres componentele actului Uniunii Europene (capitolul, articolul, litera, punctul, anexa etc.) care se transpun integral;

3) transpune parțial – transpunerea parțială a prevederilor actului Uniunii Europene, care poate să coincidă cu obiectivul specific de transpunere urmărit de proiectul de act normativ sau să descrie o transpunere incompletă și necorespunzătoare.

Astfel, dacă se indică expres prevederile din actul UE care se transpun, nu mai este necesară precizarea „parțial”.

La utilizarea abrevierilor, se va ține cont de prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017*, potrivit cărora exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (observație valabilă pentru tot textul proiectului).

Referitor la conținutul Capitolului I:

Art. 1 din proiect se va revizui integral, în scopul racordării denumirii acestuia conținutului normativ, prin stabilirea și delimitarea clară a obiectului de reglementare și scopului legii.

La fel, se va revizui conținutul normativ al **art. 2** din proiect în raport cu denumirea acestuia, deoarece la alin. (2) sunt reflectate obiectivele legii, ce urmează a fi reglementate printr-o normă distinctă. Totodată, alin. (3) necesită a fi reformulat din punct de vedere redacțional, inclusiv în scopul încadrării acestuia conținutului normativ al art. 2 privind domeniul de aplicare.

Cu referire la conținutul **art. 3**, atragem atenția că, potrivit pct. 12 din *Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018*, procesul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene se realizează cu respectarea următoarelor cerințe: 1) proiectul actului normativ trebuie redactat în conformitate cu cerințele tehnicii legislative naționale; 2) la elaborarea proiectului de act normativ urmează a fi respectată terminologia legislației Uniunii Europene, utilizându-se concepte și noțiuni identice sau compatibile celor utilizate în legislația Uniunii Europene. Dacă este necesară transpunerea unor termeni și sintagme noi din alte limbi, se indică și corespondentul acestora în limba română.

Astfel, ținând cont de prevederile legale enunțate, considerăm necesar a atrage atenția la conținutul noțiunilor care necesită a fi revizuite și reformulate identic cu textul indicat în directivele/Regulamentele UE.

Cu referire la **art. 5** și **art. 6**, constatăm că acestea nu se încadrează la acest capitol, astfel sugerăm de a le include la Capitolul II.

Cu titlu de remarcă generală, la expunerea dispozițiilor de conținut, după Capitolul I „Dispoziții generale”, se va ține cont de prevederile art. 46 din *Legea nr. 100/2017*, în temeiul cărora dispozițiile de conținut sunt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ. Dispozițiile de conținut stabilesc: a) reguli; b) drepturi și obligații, precum și modul de realizare a acestora; c) consecințele juridice ale nerespectării regulilor, drepturilor și obligațiilor. Expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedându-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea.

Referitor la Capitolul II:

Sugerăm revizuirea și reformularea denumirii Secțiunii 1, care, potrivit normelor de tehnică legislativă ce rezultă din prevederile *Legii nr. 100/2017*,

trebuie să exprime succint obiectul de reglementare. În context, denumirea secțiunii poate fi redată în felul următor: „Atribuțiile autorităților publice”.

Atragem atenția că, la divizarea conținutului articolelor de la acest capitol urmează a fi respectate prevederile art. 51 din *Legea nr. 100/2017*, potrivit cărora articolul poate fi divizat în alineate, alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză (obiecție valabilă pentru tot textul proiectului de act normativ).

În vederea redactării normei, la **art. 7** lit. a) cuvântul „prin” de la finalul normei se va exclude, iar la **art. 8** lit. e) cuvintele „în comun” se vor exclude, fiind excedente.

La art. 17:

la lit. f) se va indica denumirea corectă a actului normativ la care se face referire;

la lit. j) abrevierea „CCONUSC ” urmează a fi substituită cu forma corectă a acesteia „CONUSC”, care în descifrare semnifică „Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei ”.

Referitor la conținutul Capitolului III:

Se recomandă revizuirea integrală a acestui capitol, prin care sunt stabilite, în special, obiectivele în domeniu, fapt ce este specific unui document de politici, pe când un act legislativ urmează să stabilească măsuri concrete în domeniul de aplicare a acestuia. Mai mult, **art. 28** dublează prevederile art. 2 alin. (2) din proiect.

La **art. 30**, alin. (3) expresia „metodologie net-net” urmează a fi revizuită, în vederea asigurării respectării limbajului normativ.

La art. 31:

alin. (1) lit. a) cuvintele „cele mai bune” necesită a se reformula cu utilizarea unei terminologii juridice clare și concise, pentru a se exclude orice echivoc și interpretare ambiguă (obiecție valabilă și pentru soluția normativă propusă la alin. (1) lit. b), cu referire la cuvintele „analize robuste”, precum și pentru **art. 32** alin. (2), cu referire la cuvintele „cea mai mare ambiție posibilă”);

la alin. (2) cuvântul „iterativ” se va indica la forma gramaticală corectă „interactiv”.

Atât denumirea **art. 39**, precum și conținutul acestuia, necesită a fi revizuite și reformulate, cu utilizarea unei terminologii constante și uniforme în raport cu celelalte acte legislative. În acest sens sugerăm a substitui cuvintele „autogovernare locală” cu cuvintele „autorități ale administrației publice locale”, în conformitate cu terminologia utilizată în *Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală*.

Referitor la conținutul Capitolului IV:

Semnalăm asupra faptului că, în conformitate cu uzanțele de redactare a dispozițiilor normative, secțiunea este un element structural complex și nu poate conține doar un singur articol, astfel sugerăm a revizui conținutul Secțiunii 1 de la Capitolul IV (observație valabilă pentru tot textul proiectului).

Pornind de la conținutul normativ al Capitolului IV, se va revedea denumirea lui, întrucât acesta conține și norme privind verificarea raportului anual privind emisiile de GES (a se vedea art. 52 și 53 din proiect).

Cu referire la **art. 60** de la **Capitolul V**, atenționăm că relațiile care apar în legătură cu punerea în circulație pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului, emisiile (deversările) de poluanți în mediu și depozitarea deșeurilor de producție constituie obiectul de reglementare al *Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului*. Potrivit art. 4 din această lege, normativele plății pentru poluarea mediului se stabilesc de către Parlament. Prin urmare, alin. (3) al art. 60 se va revizui prin prisma prevederilor *Legii nr. 1540/1998*.

Referitor la conținutul Capitolului VI:

Cu referire la soluția normativă propusă la **art. 64**, se va ține cont că prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.

Referitor la conținutul Capitolului VII:

La **art. 65**, menționăm că, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de *Legea nr. 100/2017*, și anume cele stipulate la *art. 56 alin. (3)*, în temeiul cărora „intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. În acest sens, este necesară completarea notei informative cu argumentele pertinente.

Totodată, termenii stabiliți pentru Guvern se vor calcula de la data intrării în vigoare a legii.

Adițional, proiectul urmează a fi revizuit integral, în vederea eliminării neclarităților și greșelilor gramaticale. Conform prevederilor art. 54 din *Legea nr. 100/2017*, actul normativ se expune într-o formulă clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Textul articolelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări. Verbele utilizate în text se vor expune la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective.

Secretar de stat

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2024.02.14 15:51:39 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Stanislav COPEȚCHI